

Nr 125.

Av herrar Linnér och Wahlmark, angående *e. o. landskanslisten R. Björkmans löneklassplacering.*

Extra ordinarie landskanslisten Ragnar Björkman antogs till extra befattningshavare vid länsstyrelsen i Uppsala län den 15 april 1930 och förordnades den 5 november 1937 att från och med den 1 december samma år vara extra landsfiskal i Vaksala distrikt, vilken tjänst han utan avbrott uppehöll till den 20 april 1938. Från och med sistnämnda dag antogs han till extra ordinarie landskanslist med placering i 14 lönegraden. Den 5 november 1937 konstituerades och förordnades han att vara kanslibitråde från och med den 1 januari 1938.

Genom länsstyrelsens beslut den 22 maj 1938 placerades Björkman med stöd av tillgodoräknanderegeln i 11 § avlöningsreglementet den 15 juni 1935 (nr 397) i 14 löneklassen, varefter han jämlikt kungörelsen den 15 juni 1939 (nr 274) avd. II mom. 1 placerades i 15 löneklassen från och med den 1 juli 1939.

Sedan lön utbetalats till Björkman för budgetåret 1939/1940 i enlighet med länsstyrelsens sistnämnda beslut, har riksräkenskapsverkets revision framställt anmärkning av följande innehåll. Enär Björkman befordrats från ordinarie befattning till extra ordinarie befattning inom högre lönegrad, skulle löneklass i sistnämnda befattning bestämmas enligt reglerna i 13 § förutberörda avlöningsreglemente. På grund härav borde han såsom extra ordinarie landskanslist ha placerats i 14 lönegraden 12 löneklassen från och med den 20 april 1938 samt i 13 löneklassen från och med den 1 juli 1939.

Genom utslag den 16 januari 1941, vilket efter besvär av Björkman fastställdes genom kammarrättens utslag den 1 oktober 1943, har riksräkenskapsverket med gillande av anmärkningen förpliktat de tjänstemän, som deltagit i länsstyrelsens ovannämnda beslut den 22 maj 1938, att ersätta statsverket 515 kronor 55 öre utgörande till Björkman för mycket utbetald lön.

Kammarrättens liksom riksräkenskapsverkets utslag inneburo sålunda, att länsstyrelsens beslut den 22 maj 1938 om tillgodoräknande av tjänstgöringstid för Björkman undanröjdes. På grund därav erhöll Björkman lön allenast enligt 14 löneklassen med 4 602 kronor. Därest länsstyrelsens beslut stått fast, skulle han i stället 1943 blivit placerad i 17 löneklassen med en lön av 5 481 kronor.

I en till Kungl. Maj:t ingiven ansökning gjorde Björkman framställning dels angående placering i löneklass enligt länsstyrelsens beslut och dels om befrielse från återbetalningsskyldigheten. I ett över Björkmans ansökning

avgivet utlåtande anförde länsstyrelsen bland annat följande. Den kanslibiträdestjänst, å vilken Björkman erhållit konstitutorial, nyinrättades tillika med två ordinarie landskanslisttjänster å härvarande landskansli från och med den 1 januari 1938. Tjänsterna kungjordes lediga genom socialdepartementet den 29 september 1937. Björkman jämte övriga två extra befattningshavare å landskansliet tillrättades uttryckligen att söka kanslibiträdesbefattningen. De två ordinarie kanslistbefattningarna tillsattes med två extra ordinarie landskanslist i 14 lönegraden härstädes. Därigenom blevo dessas befattningar lediga och besattes samtidigt från och med den 1 januari 1938 med de två extra befattningshavare, som jämte Björkman sökt kanslibiträdestjänsten. Björkman konstituerades till kanslibiträde. Han kom emellertid aldrig att tillträda kanslibiträdestjänsten, enär han redan samma dag konstitueringen skedde förordnades att från och med den 1 december 1937 vara extra landsfiskal i Vaksala distrikt. Detta förordnande upphörde den 20 april 1938, då länsstyrelsen, sedan en av de här anställda extra ordinarie landskanslisterna befordrats till ordinarie landskanslist i annat län, förordnade Björkman till extra ordinarie landskanslist i Uppsala län.

Den anställning Björkman innehåft såsom extra befattningshavare samt såsom extra landsfiskal i Vaksala distrikt har i avseende å tjänstgöringens art och omfattning svarat mot och varit jämförbar med tjänst som extra ordinarie landskanslist. Detta har ej heller bestritts i samband med anmärkningen mot länsstyrelsens beslut om Björkmans placering i löneklass.

De två extra befattningshavare, som enligt vad ovan omnämnts från och med den 1 januari 1938 förordnats till extra ordinarie landskanslist, hade på motsvarande sätt, som länsstyrelsen avsett beträffande Björkman, fått tillgodoräkna sig tidigare tjänstgöring såsom extra befattningshavare för löneklassplacering och hava från 13 resp. 14 löneklassen uppflyttats till 16 resp. 17 löneklassen, under det att Björkman efter riksräkenskapsverkets av kamrarrätten gillade utslag, såsom tidigare anförts, skulle erhålla lön enligt 14 löneklassen i stället för enligt 17 löneklassen, därest länsstyrelsens beslut stått fast. Den ojämnhet i löneförmåner, som härigenom uppstått mellan ifrågavarande tre befattningshavare, var icke av länsstyrelsen avsedd. När Björkman konstituerades till kanslibiträde, hade länsstyrelsen den uppfattningen, att detta i alla avseenden förbättrade hans ställning som tjänsteman. Därest det hade förutsetts, att han därigenom skulle erhålla sämre löneklassplacering vid kommande antagning till extra ordinarie landskanslist, skulle han med visshet icke ha tillrättats att söka kanslibiträdestjänsten.

Av det anförda torde alltså framgå, att Björkman allenast på den grund, att han erhållit konstitutorial på en ordinarie tjänst, som han icke någon enda dag uppehållit, hindrats från en löneklassuppflyttning, vartill han med hänsyn till arten och omfattningen av sin utmärkt väl vitsordade tjänstgöring eljest skulle varit berättigad. Då detta förhållande syntes länsstyrelsen stötande ur billighetens synpunkt, ville länsstyrelsen varmt förordna, att

Björkman finge för uppflyttning i löneklass tillgodoräkna sig den tid utöver ett år före förordnandet som extra ordinarie landskanslist, under vilken han från och med den 1 juli 1930 tjänstgjort vid länsstyrelsen och som extra landsfiskal och sålunda finge retroaktivt uppbära den avlöningsförhöjning som bort följa därav.

Allmänna lönenämnden anförde i utlåtande över Björkmans ansökning bland annat. Allmänna lönenämnden ville icke förneka, att konsekvenserna i löneturshänseende av innehav av lägre ordinarie tjänst vid befordran till högre extra ordinarie tjänst i ett fall sådant som det förevarande tedde sig mindre tilltalande, framför allt därför att sökanden, enligt vad länsstyrelsen uppgivit, uttryckligen tillrätts att söka den ordinarie kanslibiträdestjänst, som han icke någon dag utövat. Å andra sidan borde det enligt lönenämndens mening icke ifrågakomma att för ett enstaka fall medgiva undantag från de i ämnet gällande författningsbestämmelserna, ett medgivande som kunde förväntas få vittgående konsekvenser. Lönenämnden ansåge sig därför icke kunna tillstyrka sökandens anhållan att få för löneklassuppflyttning tillgodoräkna sig viss tjänstetid.

Genom beslut den 17 mars 1944 fann Kungl. Maj:t gott i så måtto bifalla ansökningen att vid den gjorda utbetalningen finge bero.

Den tolkning, som först i anmärkningsväg givits åt bestämmelserna angående löneklassplacering, har av högre instanser fastställts, och undantag därifrån lär icke ansetts böra ske i administrativ ordning. Det synes dock ej kunna förnekas, att denna tolkning lett till ett för en mycket väl vitsordad tjänsteman obilligt resultat med kännbara ekonomiska verkningar i synnerhet i jämförelse med de två andra extra befattningshavare, vilka vid tillsättningen av ordinarie kanslibiträdestjänsten sattes efter denne. Fallet är så säreget, att en eftergift av den formella tolkningen knappast torde kunna få några konsekvenser.

På grund härav hemställa vi,

att riksdagen måtte medgiva, att Björkman må för uppflyttning i löneklass tillgodoräkna sig den tid utöver ett år före förordnandet som extra ordinarie landskanslist, under vilken han från och med den 1 juli 1930 tjänstgjort vid länsstyrelsen och såsom extra landsfiskal, och sålunda må uppbära den avlöningsförhöjning som bort följa därav, dock med avdrag av det belopp 515 kronor 55 öre, som Björkman enligt Kungl. Maj:ts beslut den 17 mars 1944 fått behålla.

Stockholm i januari 1945.

S. Linnér.

C. P. Wahlmark.